

sentit bastant a Barcelona i una ampla rogalia, almenys des de c. 1925-29 i a gent educada, de parlar depurat i tradicional, més sovint en el sentit de 'gandul', 'home peresós', però també en el de 'mascle de l'abella'; Belv., *DAG.*, *DFA.*, etc., el registren en tots dos sentits. És probable que sigui el mateix el terme tècnic de teixits (Pons, *BDC* iv, 68) *bagarro* 'llata dels telers --- que deixa desenrotllar una porció de l'ordit' (paper passiu, en contrast amb el de l'obrer, comparable al de l'abella mascle en contrast amb el de l'abella obrera). — ⁶ Potser hi ha alguna excepció, *cagarro*, *timbarro*; de tota manera no és clar que escapin de la regla, i en tot cas no en sé cap on es tracti d'un ésser animat, on *-arro* no tingui el caràcter que he definit. — ⁷ Confirmen: ¹⁵ llgd. *bigar* «taon, frelon», *bigals* «mouchérons, cousins» (Sauvages), Tolosa (a. 1637) *bigar* «taon, frelon, grosse mouche qui infecte les boeufs en été» (Doujat i Visner), Roergue *bigal* (*bial* a Rieuepeyrós, *bibal* a Aubin) «cousin, moucheron» (Vayssier), *bigar* «gros cousin» en el gascó del Gers (Palay), però no en el del Bearn (Lespy-R.). No en Béronie, Calvino ni Dupleich. — ⁸ Un *APICOTTU és un impossible, «llatí vulgar» absurd: *-OTTU* no és vell sufix d'herència itàlica sinó formació d'arrencada foras-²⁵ tera (cèltic, sorotàptic, potser en part germànic) que va proliferant en el romànic antic però no abans que *c* ha deixat de ser *k*, per tant de *-ce* no pot sortir en cap cas *-cOTTU*, sinó *-zOTT'* o *-čOTT'*. És inadmissible com a indicatiu del pas de ³⁰ *apex* a 'ràimet' la cita llatina que dona *AlcM*: ací es tracta d'unes *virgae* o sigui les sarments, que naturalment tenien un *apex*, però de cap manera no justifica que ràimet s'anomeni 'punta'; com ja indica. — ⁹ L'al. *granne* 'aresta' es diu especialment de les ³⁵ barbes o pallús agut dels cereals (*grannen-weizen* és una de les varietats principals del blat, cf. *es-pelta*; menys la xeixa, em sembla). — ¹⁰ Alguns filòlegs occitans i estrangers han fet aquí per desgràcia un considerable embull, troca que no em puc ⁴⁰ entretenir a destriar del tot (cf. *REW* 106, 107, 131, i Wartburg *l. c.*). És més que dubtós que existeixi un oc. ant. *atz* d'aqueix sentit, que el *PDPF* explica copiant la definició que el *TdF* atribueix a un brevíssim i indocumentat article *acs*, i on sembla barrejar-se una pseudo-etimologia del nom de la ciutat gascona de *Dax*: sembla que algun aficionat local forjaria amb això un gc. *dax* (que seria també 'boll'), però és ben sabut que a *Dax* ve de *ad Acs* AQUIS 'en les Termes'. Altrament el cas és ⁵⁰ que aqueix oc. ant. *atz* 'boll' no sembla pas estar documentat, car no hi ha res d'això en Rayn., *PSW* ni cap font controlable; en canvi és ben conegut el cat. ant., cast. ant. i clàss. i gall.-port. *aç* f. 'línia de tropes, formació en batalla' (Desclot, Ant. Canals; *DCEC* s. v. *HAZ* II), provinent del ll. *ACIES* 'tallant, fil d'una arma' — que naturalment res no té a veure amb tot això —, i que seria confós per algun filòleg amb el suposat *acs* del *TdF* i degué donar lloc a algun malentès. D'altra banda, si es ⁶⁰

formà d'*àbetz* en algun punt un plural llgd. *àbetzes és clar que, donada l'estructura accentual de l'oc. mod., s'havia de contraure de seguida en *abises*, d'on probablement sortirà la forma *atšes* que el *FEW* troba isolada en el Tarn (on és sabut que *tch* i *ts* es confonen) i que un *abs* es confonia fàcilment amb *acs* (*d'acs*, en partitiu); inútil mirar més els detalls, car el fet que importa és que hi ha *àbe(t)s* quasi pertot en un vast territori, i d'aquesta forma s'havia de partir, i no pas encapçalar amb el suspecte mot «antic» *atz*, no documentat en cap font (fora de l'elemental Levy petit), com fa Wartburg, allegant després «nicht durchsichtige lautentwicklung», galdós eufemisme en lloc de 'impossible fonèticament', com hauria calgut. Però volia fer venir això d'un *ACUS* o *aceres* «purgamentum frumenti», mot de glosses, terme llatí mal conegut, per bé que també l'usi algun tècnic agrícola antic (Walde-H., *acus* 1). També ajudà a l'embull l'existència d'algunes formes dialectals basques, vagament semblants, i d'algunes llengües indoeuropees, també homònimes: bc. dial. *agotz*, però també *akats* i *akarro*, si bé localment s'arriba fins a *abotz* 'cribures, balle de blé, arista de la espiga', i d'altra banda prussià antic *ackons* «Granne» (*gloss.* d'Elbing, núm. 277), lit. *akúotas* id. (*IEW* 18.1-3f.); i això no solament ha ajudat a fer perdre l'esma a uns lingüistes, sinó que si hi hagué per ací algun vell mot pre-romà eusko-sorotàptic no podem descartar que també vagi contribuir a complicar els fets romànics. De tota manera és segur que res no té a veure amb aquesta incertíssima variant *acs* o *atz* 'boll' el no menys incert i raríssim cat. *acs* 'auró' (sobre el qual veg. nota a l'ordre alfabètic). — ¹¹ ¿Es pot imaginar que com a postverbal d'aquest verb es formés un *baduch: singlò de ràim» que el *DAG* no localitza: d'un *bagudar amb metàtesi o cosa així? O amb alguna contaminació; caldrà pensar millor si *gotim* podria sortir d'un *gogotim, per un encreuament de *gogot* amb *ràim*. — ¹² Pot haver-hi exageració mossàrab, per ultracorrecció de l'arabisme *p* > *b*, tal com en *alpargata* de *abarkât*, *Rápita* de *râbîta*, o en *pataca*, *paparraz*, *hapapaura* (= *ababol*, *amapola*) (i més en Baist, *ZRPb.* xxxii, 43-4). D'altra banda hi ha l'assimilació vocàlica, típicament mossàrab, de *e* àtona a tota *o* veïna. Per tant no veig necessari de cercar l'etimologia de *pocqôn* en el ll. *ƒŭcus* 'abellot', a què s'inclinaven Simonet i Dozy (*Suppl.*, s. v. *b*), mot perdut en romànic i que ens embolicaria en més grosses dificultats fonètiques, car l'alteració de *r* en *p* sí que fóra molt insòlita. — Pel que fa a l'etimologia àrab d'Eguílaz, com indica Moll és una suggestió desencaminada de partir per a *abegot* 'ràimet', mot del Centre del Principat, d'un mot àrabic poc conegut que significa 'bocí' i 'dàtil de palmera', altrament *bqt* no és arrel àrabica sinó tres o quatre mots escadussers (Dozy, *Suppl.* I, 103) d'origen romànic = cast. *pegado* 'enganxat'. — ¹³ Pèssim metodícament és postular un inexistent *APICA extret de *APICULA*, sense exemples i mera-